

Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu

z dnia 30 maja 1923 r.

w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych.

Na zasadzie art. 19 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. N. 18 poz. 143) zarządza się co następuje:

Do art. 1.

§ 1. Obowiązek zakładania i utrzymywania publicznych szkół powszechnych obciąża gminę terytorjalną zarówno wiejską, jak miejską. Tam, gdzie obszary dworskie istnieją, jako odrębne jednostki administracyjne, winny one spełniać narówni z gminami wiejskimi obowiązki, wypływające z ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych.

§ 2. Jak długo likwidacja majątku istniejących w województwach pomorskiem i poznańskim gmin (związków) szkolnych i prawozdolnych szkół, oraz istniejących w województwach lwowskiem, krakowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem funduszków szkolnych miejscowych nie zostanie ustawowo uregulowana, majątki i fundusze te pozostają w zawiadywaniu Rad Szkolnych miejscowych.

Do art. 2 i 3.

§ 3. Sposób opracowania i opublikowania sieci szkolnej będzie określony osobnem zarządzeniem.

§ 4. Organami samorządu szkolnego na obszarze gminy, względnie w gminie lub gminnego są:

a) w województwach: kieleckiem, lubelskiem, łódzkim i warszawskim, oraz w białostockiem z wyłączeniem powiatów grodzieńskiego i wolkowyskiego oraz gmin: białowieskiej, masiewskiej i suchopolskiej powiatu bielskiego;

1. w miastach, tworzących samodzielne powiaty szkolne—Rady Szkolne Miejskie,

2. w pozostałych miastach i gminach wiejskich—Dozory Szkolne;
- b) w województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim — Rady Szkolne miejscowe,
- c) w województwach pomorskim i poznańskim, do czasu wydania osobnych przepisów — Rady szkolne miejscowe, istniejące na podstawie § 20 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 stycznia 1921 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem b. Dzielnicy Pruskiej w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze tej dzielnicy (Dz. U. R. P. № 46 poz. 283).

Do art. 4.

§ 5. Za drogę dziecka z domu do szkoły uważa się tę drogę, z której dziecko może korzystać w ciągu całego roku szkolnego.

Do art. 5.

§ 6. Nietylko inne gminy, lecz także obszary dworskie obowiązane są do ponoszenia części wydatków na utrzymanie szkoły przeznaczonej dla ich mieszkańców na podstawie wzajemnego porozumienia.

Jeżeli szkoła zgodnie z planem sieci szkolnej znajduje się na obszarze dworskim, obowiązek założenia i utrzymywania szkoły ciąży na tej gminie, która wraz z obszarem dworskim należy do tego samego obwodu szkolnego.

§ 7. Porozumienie zainteresowanych gmin i obszarów dworskich dotyczy jedynie klucza rozdziału wydatków na założenie i utrzymanie szkoły. Wydatki zawarte w poszczególnych corocznych budżetach szkolnych rozdziela Rada Szkolna powiatowa między interesowane gminy i obszary dworskie na podstawie tego klucza.

Raz ustalony klucz ulega rewizji na żądanie jednej z interesowanych gmin (obszarów dworskich) i może być zmieniony, jeżeli zajdą znaczne trwałe zmiany w stosunku zaludnienia obszaru gminy głównej do innych gmin i obszarów dworskich do tego samego obwodu szkolnego należących, lub w stosunkach ekonomicznych danego obwodu szkolnego.

§ 8. W województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim Rada Szkolna Powiatowa, na pozostałym zaś obszarze Rzeczypospolitej, na który rozciąga się moc obowiązująca ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych, Inspektor szkolny zwraca się do zainteresowanych gmin i obszarów dworskich o zawarcie porozumienia co do klucza rozdziału wydatków na założenie i utrzymanie szkoły, podając termin, do którego porozumienie nastąpić powinno. Termin ustala się zależnie od miejscowych warunków.

W razie niedojścia do porozumienia w oznaczonym przez Inspektora szkolnego (wzgl. Radę Szkolną Powiatową) terminie ustalają klucz rozdziału władze wskazane w art. 5 ustawy.

§ 9. Władze powołane do rozstrzygnięcia sporów między dwiema lub więcej gminami (obszarami dworskimi), korzystającymi z jednej szkoły w przedmiocie klucza podziału kosztów założenia i utrzymania szkoły mają w zasadzie kierować się następującymi wskazówkami:

- 1) gdy gminy są zbiorowe, udział każdej z nich w ponoszeniu kosztów założenia i utrzymania szkoły winien być proporcjonalny do liczby ludności zamieszkałej w częściach danego obwodu szkolnego, należących do poszczególnych gmin. W tym wypadku liczbę ludności zainteresowanych części gmin ustala się na podstawie ostatniego spisu ludności;
- 2) jeżeli ze szkoły w mieście korzysta gmina (względnie obszar dworski) podmiejska, wówczas gmina ta uczestniczy w kosztach założenia i utrzymania szkoły w tym stosunku, w jakim pozostaje liczba jej dzieci, korzystających ze szkoły, do pozostałej liczby dzieci w szkole,
- 3) gdy gminy są jednostkowe (t. j. gminy jednolitoskoczne i obszary dworskie) i wszystkie wchodzić do jednego obwodu szkolnego, wówczas udział każdej z nich w pokrywaniu kosztów założenia i utrzymania szkoły winien być proporcjonalny do ogólnych kwot opłacanych przez ich mieszkańców państwowych podatków od gruntów, od budynków, dochodowego i przemysłowego,
- 4) gdy gmina jednostkowa należy więcej niż do jednego obwodu szkolnego, wówczas udział jej w kosztach założenia i utrzymania szkół w każdym obwodzie ustala się w sposób, wskazany wyżej pod punktem 3 z tą jednak poprawką, iż dla każdego obwodu bierze się pod uwagę nie ogólną kwotę opłacanych przez mieszkańców tej gminy państwowych podatków od gruntów, od budynków, dochodowego i przemysłowego, lecz tylko odpowiednią część tej kwoty w zależności od obszarów i liczb ludności części tej gminy, wchodzących do różnych obwodów szkolnych.

do art. 6 i 8

§ 10. Postanowieniom ustępów 2-go i 3-go art. 8 ustawy podlegają sześcioklasowe szkoły wydziałowe w województwach poznańskim i pomorskim, oraz 4, 5 i 6-klasowe szkoły wydziałowe w województwach, krakowskim, lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim jako szkoły powszechne o stopniu organizacyjnym wyższym ponad przepisany artykułem 6 ustawy.

do art. 7

§ 11. Rada szkolna powiatowa rozważywszy na prośbę gminy (wzgl. obszaru dworskiego) lub

organu samorządu szkolnego oraz z polecenia władz sprawę założenia szkoły, stosowny wniosek—pozytywny lub negatywny—wraz z dołączonymi do niego opiniami gminy (obszaru dworskiego) i organu samorządu szkolnego na obszarze gminy składa Inspektorowi Szkolnemu, który przesyła go Kuratorowi z pisemnie wyrażonym swym stanowiskiem względem niego.

Tam, gdzie niema Rady Szkolnej Powiatowej, zastępuje ją Inspektor szkolny.

do art. 10.

§ 12. Własny majątek szkoły oraz środki uzyskane z fundacji, zapisów darowizn i świadczenia oparte na szczególnych tytułach prawnych są w pierwszym rzędzie obracane na pokrycie kosztów zakładowania i utrzymywania publicznych szkół powszechnych, inne zaś źródła pociągane są do tego celu o tyle o ile powyższe dochody nie pokrywają tych kosztów.

do art. 11.

§ 13. Zalicza się:

- a) do pomocy naukowych—obrazy, tablice, modele i wszelkie inne środki do uzmysłowienia nauki; mapy, globusy, przyrządy, okazy i przybory do nauki przyrody żywej i martwej, przezroczka, skrzypce;
- b) do materiałów do nauki — odczynniki chemiczne, materiały do konserwowania okazów przyrodniczych;
- c) do druków szkolnych — katalogi i dzienniki szkolne oraz inne druki, o ile będą do tej kategorii przez Ministra W. R. i O. P. zaliczone.

§ 14. Ubezpieczenia szkół winny obejmować budynek szkolny, wewnętrzne urządzenie szkoły oraz pomoce naukowe i biblioteki.

Do art. 12.

§ 15. Normy, podług których gminy mają zaopatrywać szkoły w opał, oświetlenie i materiały piśmienne oraz zapewnić utrzymanie czystości, określa się w naturze, nie w stawkach pieniężnych.

Przez zapewnienie usługi rozumieć należy i uprawę ogrodu szkolnego.

§ 16. O każdej zmianie w szkole, pociągającej za sobą potrzebę nowego określenia norm opału, oświetlenia, usługi, środków utrzymania czystości i materiałów piśmiennych zawiadamia Inspektor szkolny Radę szkolną powiatową celem powzięcia nowej uchwały.

O ile obowiązujące na danym obszarze przepisy nie stanowią inaczej, przeciwko orzeczeniu Rady szkolnej powiatowej przysługuje Inspektorowi Szkolnemu i interesowanej gminie (obszarowi dworskiemu) odwołanie do kuratora w terminie czternastodniowym od dnia następnego po otrzymaniu zawiadomienia o uchwale Rady Szkolnej powiatowej. Orzeczenie Kuratora jest ostateczne.

§ 17. Tam, gdzie niema Rad szkolnych powiatowych, normy określa Inspektor szkolny.

Do art. 13.

§ 18. Projekt budżetu wydatków, ciężących w myśl art. 11 ustawy, na gminach i obszarach dworskich, układa corocznie organ samorządu szkolnego tej gminy, na której obszarze znajduje się szkoła, a jeżeli jest kilka szkół, dla każdej z osobna i przesyła przed dniem 15 maja poprzedzającego roku właściwej Radzie szkolnej powiatowej, która obowiązana jest powziąć uchwałę do 1 lipca i po dokonaniu w razie potrzeby zmian przesłać budżet zarządowi gminy celem uchwalenia pokrycia przez właściwą władzę gminy.

Jeżeli część wydatków na utrzymanie szkoły ponoszą w myśl art. 5 ustawy i inne gminy lub obszary dworskie, Rada szkolna powiatowa przesyła im odpisy uchwalonego przez siebie budżetu w tym samym celu, podając przytem do wiadomości kwoty wypadające na każdą gminę (obszar dworski) zgodnie z kluczem rozdziału, obowiązującym według § 7 niniejszego rozporządzenia.

Tam, gdzie organy samorządu szkolnego w gminach nie istnieją, projekt budżetu szkolnego układa właściwa władza gminna, czynności zaś zastrzeżone Radzie szkolnej powiatowej należą do Inspektora Szkolnego.

§ 19. Wydatki na cele szkolne pokrywają gminy na tych samych zasadach, co inne wydatki gminne.

Do art. 14.

§ 20. Termin uchwalenia budżetów szkolnych przez władze gminne oznacza Kurator Okręgu Szkolnego w porozumieniu z Wojewodą, zgodnie z obowiązującymi na danym obszarze ustawami gminnymi.

Do art. 15.

§ 21. Za zgodą Rady szkolnej powiatowej, a tam, gdzie jej niema, za zgodą Inspektora szkolnego gmina (obszar dworski) może zamiast funduszków na założenie i utrzymanie szkoły dostarczyć odpowiednie świadczenia w naturze.

Gdyby świadczenia te nie odpowiadały potrzebom szkoły, Rada szkolna powiatowa (względnie Inspektor Szkolny) może je odrzucić i zażądać dostarczenia funduszków.

§ 22. Obowiązek dostarczania funduszków na utrzymanie szkoły w oznaczonych przez Radę szkolną powiatową terminach dotyczy także obszarów dworskich. W razie niedopełnienia tego obowiązku należne sumy będą ściągane drogą egzekucji administracyjnej.

§ 23. Terminy dostarczania przez gminę (obszar dworski) funduszków dla szkoły należy ustalać tak:

- 1) by zapewnione było otwarcie jej we właściwym czasie i normalne funkcjonowanie w ciągu roku szkolnego,
- 2) by zgóry nie umożliwione było gminie zastosowanie się do nich.

Organ Samorządu Szkolnego rozporządza sumami wpłaconymi przez gminy i obszary dworskie zgodnie z budżetem szkoły, dokonywa wydatków i prowadzi kasę oraz rachunkowość.

Gdzie organy samorządu szkolnego w gminie nie istnieją, czynności te spełnia Urząd gminy.

§ 24. O ile obowiązujące na danym obszarze przepisy inaczej nie stanowią, od decyzji Rady Szkolnej Powiatowej (względnie Inspektora szkolnego) w sprawie terminów dostarczania funduszków lub świadczeń w naturze służy gminie (obszarowi dworskiemu) odwołanie w ciągu 14 dni od dnia następnego po otrzymaniu orzeczenia Rady szkolnej powiatowej do Kuratora, który rozstrzyga ostatecznie.

Do art. 16.

§ 25. Organ Samorządu Szkolnego przestrzega terminów wpłacenia przez gminy i obszary dworskie sum według budżetu na nie przypadających i w razie niedotrzymania terminu zawiadamia Inspektora Szkolnego, który w miarę większej lub mniejszej pilności danego wydatku, albo od razu przedstawia Kuratorowi wniosek o zastosowanie art. 16 ustawy, albo wdraża przedtem inne kroki celem zmuszenia organów gminnych do zastosowania się do postanowień artykułu 15 ustawy.

Prawo decyzji w sprawie asygnowania w myśl art. 16 ustawy organom gminnego samorządu szkolnego odpowiednich sum ze Skarbu Państwa należy do wolnego uznania Kuratora, który decyzję tę poweźmie w każdym poszczególnym wypadku po stwierdzeniu, że inny sposób wywarcia nacisku na gminę (obszar dworski) nie osiągnie celu i że zwłoka w dostarczeniu funduszków organowi samorządu szkolnego przyniesie znaczną szkodę interesom szkolnictwa.

§ 26. Ściąganie z gmin (względnie obszarów dworskich) asygnowanych przez Kuratora Okręgu Szkolnego organom gminnego samorządu szkolnego sum, o których mowa w art. 16 ustawy, odbywa się w drodze egzekucji administracyjnej w sposób przepisany dla publiczno-prawnych pretensji Skarbu Państwa.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego: *Głabiński*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Kiernik*

Minister Skarbu: *H. Linde*

Sprostowania:

2) W Dz. U. R. P. z 1923 r. № 73, poz. 574 zamiast „z dnia 30 maja 1923 r.” winno być: „z dnia 5 lipca 1923 r.”.